2020-2-UK01-KA205-0795

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

RADEX

ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΞΤΡΕΜΙΣΜΟΥ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑΙΗ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ, ΚΥΠΡΟ, ΓΑΛΛΙΑ, ΒΕΛΓΙΟ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

WWW.RADEXPROJECT.ORG

Erasmus+

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το έργο RADEX - Κινητοποίηση κατά του εξτρεμισμού μέσω της καταπολέμησης και της εκτροπής της ριζοσπαστικοποίησης των νέων, διαρκεί 24 μήνες και συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Σκοπός του έργου RADEX είναι να στοχεύσει στην αντιμετώπιση, στην πρόληψη και στην εκτροπή της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης των νέων, εφοδιάζοντας τους νέους, τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, τους κοινωνικούς λειτουργούς και τις οργανώσεις νεολαίας με εργαλεία για τον εντοπισμό προτύπων, μεθόδων και διαφορετικών διαδικασιών βίαιης ριζοσπαστικοποίησης.

Η έρευνα αυτή αποτελεί ένα από τα δύο κύρια αποτελέσματα του έργου: μια έκθεση στην οποία αναλύεται το μεθοδολογικό πλαίσιο και τα πορίσματα της ερευνητικής φάσης από τις χώρες εταίρους.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στόχος της έκθεσης είναι να χρησιμεύσει ως βάση για τη διαδικτυακή σειρά μαθημάτων, που θα χρησιμεύσουν στην ενδυνάμωση των νέων, των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας, των κοινωνικών λειτουργών, των επαγγελματιών πρώτης γραμμής και των εκπαιδευτών, εξοπλίζοντάς τους με τις γνώσεις και τα εργαλεία για τον εντοπισμό έγκαιρων ενδείξεων, τεχνικών, προτύπων, μεθόδων και διαφορετικών διαδικασιών βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, αλλά κυρίως, εφοδιάζοντάς τους με δεξιότητες που θα συνεισφέρουν θετικά στην αποτροπή και την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης.

Στο πλαίσιο της έρευνάς μας, έχουμε μελετήσει σημεία και μοτίβα ριζοσπαστικοποίησης τόσο προσωπο με πρόσωπο, όσο και σε διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες όπως το YouTube, το Twitter, εφαρμογές συνομιλίας όπως το Telegram και chatrooms όπως το Reddit.

Το μεθοδολογικό πλαίσιο μας παρέχει πραγματικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο, πότε και πού στοχεύονται και/ή προσεγγίζονται οι νέοι, και αναλύει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η ριζοσπαστικοποίηση, κυρίως στο διαδίκτυο, δίνοντάς μας μοτίβα ριζοσπαστικοποίησης, αλλά και θεσπίζοντας δείκτες ριζοσπαστικοποίησης και δείκτες τρωτότητας. Η μεθοδολογική προσέγγιση που χρησιμοποιείται είναι ένας συνδυασμός διαφορετικών μεθοδολογιών, συμπεριλαμβανομένης της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας, των ποιοτικών συνεντεύξεων και της ανάλυσης του περιεχομένου, της ανάλυσης λόγου και της ανάλυσης κοινωνικών δικτύων.

Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας πραγματοποιήθηκε μέσω συνδυασμού πηγών και μεθόδων, όπως βιβλία, μελέτες, ερευνητικές εργασίες, επιστημονικά άρθρα, δημοσιευμένες εκθέσεις και στατιστικές, και επιτόπια έρευνα. Εξετάζει την τρέχουσα κατάσταση σχετικά με το θέμα της ριζοσπαστικοποίησης.

Κατά συνέπεια, οι ερευνητές χρησιμοποίησαν διαφορετικά σύνολα μεθόδων στην έρευνά τους, συμπεριλαμβανομένων δημοσιεύσεων στο Facebook, δημοσιεύσεων στο Twitter (Tweets), βίντεο στο YouTube, δημοσιεύσεων σε blogs, μηνυμάτων και εφαρμογών παιχνιδιών, ως πηγή δεδομένων.

Η αξία της χρήσης ποιοτικών ερευνητικών δεδομένων (σε βάθος συνέντευξη και ποιοτική ανάλυση περιεχομένου) έγκειται στην εύρεση του γιατί, πότε και πώς οι νέοι ριζοσπαστικοποιούνται. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στα κοινωνικά δίκτυα και στους ειδησεογραφικούς δικτυακούς τόπους (συμπεριλαμβανομένων μέσων κοινωνικής δικτύωσης, εφαρμογών μηνυμάτων και παιχνιδιών, ιστολογίων κ.λπ.), με σκοπό να διερευνηθεί η τρέχουσα ροή και να εξεταστούν διάφορες πτυχές της ριζοσπαστικοποίησης των νέων. Έτσι, η έκθεση αποτελεί σύνοψη των γενικών τάσεων των ερευνητικών μελετών, αλλά ταυτόχρονα αναλύει καταστάσεις στα κοινωνικά δίκτυα.

Ως εκ τούτου, η έκθεση παρέχει πραγματικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο, πότε και πού οι νέοι καθίστανται αντικείμενα ριζοσπαστικοποίησης, και θεσπίζει τόσο δείκτες ριζοσπαστικοποίησης όσο και δείκτες τρωτότητας. Ταυτόχρονα, δημιουργεί πλεονεκτήματα που οι νέοι θα χρησιμοποιήσουν προς όφελός τους, για να οικοδομήσουν ένα ισχυρότερο φράχτη κατά της ριζοσπαστικοποίησης.

Η ομάδα-στόχος περιλαμβάνει νέους ενήλικες, νέους, εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, οργανώσεις νεολαίας, κοινωνικούς λειτουργούς, επαγγελματίες πρώτης γραμμής, εκπαιδευτές, εκπαιδευτικούς.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η έκθεση χρησιμοποιεί ευρήματα που προέκυψαν από την πρωτογενή και δευτερογενή έρευνα. Επιπλέον, έγινε διαδικτυακή έρευνα μέσω πλατφορμών μέσων κοινωνικής δικτύωσης για τη συλλογή δεδομένων ριζοσπαστικού και εξτρεμιστικού περιεχομένου από προφίλ χρηστών από διαφορετικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Συγκεκριμένα, συλλέξαμε δεδομένα τα οποία αναρτώνται στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των likes, των δημοσιεύσεων και αναδημοσιεύσεων, των σχολίων, των αντιδράσεων, των κλικ, με εξτρεμιστικό περιεχόμενο. Οι λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν περιελάμβαναν τα ακόλουθα: ριζοσπαστικοποίηση, ριζοσπαστικοποίηση, ακροδεξιά, ακροαριστερά, αναρχική, διαδικτυακή συμπεριφορά, ριζοσπαστικοποίηση των νέων, εξτρεμισμός, τρομοκρατία, δεξιά κ.λπ. Για την ανάλυση των δεδομένων, η έκθεση χρησιμοποίησε τη μέθοδο ανάλυσης γραφικών μέσων, ανάλυσης όγκου και θεματικής ανάλυσης.

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Πρωτογενής έρευνα (ποιοτικές εις βάθος συνεντεύξεις)
- Δευτερογενής έρευνα (έρευνα δευτερογενών στοιχείων)
- Έρευνα στα κοινωνικά δίκτυα
- Διαδικτυακή έρευνα
- Ανάλυση (περιεχόμενο, λόγος, μέσα κοινωνικής δικτύωσης)

ΣΤΟΧΟΙ

- Προσδιορισμός πρωτογενών και δευτερογενών πόρων
- Εντοπισμός διαδικτυακών πλατφορμών που υποστηρίζουν τη ριζοσπαστικοποίηση
- Προσδιορισμός συμπεριφορικών προτύπων ριζοσπαστικοποίησης
- Ανάλυση των πόρων

ΕΤΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

1. RJ4All

Ο RJ4All (Ηνωμένο Βασίλειο) είναι ένα Διεθνές Ινστιτούτο, που φέρνει την παγκοσμίου κλάσης εμπειρία του στον τομέα της αποκαταστατικής δικαιοσύνης και την εμπειρία του χρήστη στην ανάπτυξη, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση έργων. Ο RJ4All είναι ο συντονιστής του RADEX και συμβάλλει στην έκθεση.

2. SYNTHESIS Center for Research and Education

Το Ερευνητικό Κέντρο SYNTHESIS (Κύπρος) υλοποιεί έργα με θετικό κοινωνικό αντίκτυπο, με έμφαση στην κοινωνική ένταξη στους τομείς της νεολαίας. Το SYNTHESIS ηγείται αυτής της έκθεσης.

3. ALDA

Ο οργανισμός ALDA (Γαλλία) είναι αφιερωμένος στην προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και της συμμετοχής των πολιτών, και ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ πολιτών, τοπικών αρχών και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η κεντρική οργάνωση των LDA είναι αυτοβιώσιμες και εγγεγραμμένες σε τοπικό επίπεδο ως ΜΚΟ, οι οποίες ενεργούν ως φορείς προώθησης της χρηστής διακυβέρνησης. Ο ALDA συμβάλλει στην έκθεση.

4. Inclusive Europe

Ο οργανισμός Inclusive Europe (Βέλγιο) εργάζεται για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού στην Ευρώπη, την καταπολέμηση της ξενοφοβίας και της ρητορικής μίσους, την αύξηση της ευαισθητοποίησης και τη βελτίωση της γνώσης σχετικά με την κοινωνική, πολιτική και οικονομική ένταξη. Ο Inclusive Europe συμβάλλει στην έκθεση.

5. Club for UNESCO

Ο Club for UNESCO (Ελλάδα) έχει εμπειρία σε έργα που επικεντρώνονται στην υποστήριξη ευάλωτων ομάδων, την καταπολέμηση της φτώχειας, την υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ενθάρρυνση της ταυτοποίησης, της προστασίας και της διατήρησης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς. Ο Club for UNESCO συμβάλλει στην έκθεση.

Security

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο της έκθεσης εστιάσαμε στις διαδικασίες ριζοσπαστικοποίησης σε διάφορες πλατφόρμες και υπογραμμίσαμε την επιρροή που μπορούν να έχουν στον σημερινό κόσμο, ιδίως στην εποχή μετά την πανδημία COVID-19. Καθώς τα φαινόμενα της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης συμβαίνουν σε νεαρές ηλικιακές ομάδες, η έρευνα αυτή αποσκοπούσε στη συλλογή δεδομένων σχετικά με το πώς, πότε και πού οι νέοι γίνονται αντικείμενα ριζοσπαστικοποίησης. Θεσπίζει τόσο δείκτες ριζοσπαστικοποίησης όσο και δείκτες τρωτότητας, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζει δεξιότητες τις οποίες οι νέοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν προς όφελός τους, προκειμένου να οικοδομήσουν ένα ισχυρότερο φράχτη κατά της ριζοσπαστικοποίησης.

Η έκθεση χρησιμοποιείται ως βάση για τη δημιουργία των εκπαιδευτικών πόρων για τη διαδικτυακή σειρά μαθημάτων, η οποία θα προσφέρει μια θετική προσέγγιση για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης των νέων.

Τα συμπεράσματα, σύμφωνα με τις εθνικές εκθέσεις, είναι τα ακόλουθα:

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Μέσω της βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι η διαδικασία της ριζοσπαστικοποίησης μπορεί να πάρει πολλές διαφορετικές μορφές και έχει πολλά στάδια. Δεν είναι ένα φαινόμενο που συμβαίνει κατά τη διάρκεια μιας μέρας. Αν και η διαδικασία της ριζοσπαστικοποίησης εκτός διαδικτύου μπορεί να συμβεί σε διάφορους τόπους – σχολεία, θρησκευτικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, περιβάλλοντα φυλάκισης – τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να την επιταχύνουν. Όπως δείχνει η πρωτογενής έρευνα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως επιταχυντής της ριζοσπαστικοποίησης, κυρίως επειδή για τη νέα γενιά αποτελούν καθημερινά εργαλεία επικοινωνίας. Είναι ένας χώρος όπου η πληροφόρηση και η ψυχαγωγία συνδέονται, αλλά οι ευάλωτοι νέοι επηρεάζονται εύκολα μέσα σε αυτόν. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να προωθηθούν συζητήσεις σχετικά με το θέμα της ριζοσπαστικοποίησης στα σχολεία, την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διάφορες εκδηλώσεις της, τον ρόλο που διαδραματίζουν τα πολιτιστικά στερεότυπα, η περιθωριοποίηση, και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Επειδή η διαδικασία ριζοσπαστικοποίησης απαιτεί χρόνο, τα δυνητικά μέλη ταυτοποιούνται και συμμετέχουν σε πολύ νεαρή ηλικία σε ανάλογες δράσεις. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πρέπει να υπάρξει αποτελεσματική χαλιναγώγηση της διαδικασίας ριζοσπαστικοποίησης, αλλά και καθοδήγηση και παρέμβαση σε πρώιμο στάδιο.

Μολονότι πρόκειται για μια περίπλοκη διαδικασία όπου είναι δύσκολο να δημιουργηθεί ένας κατάλογος σημείων ελέγχου για τους παράγοντες ριζοσπαστικοποίησης, η έκθεση εντόπισε ένα σύνολο δεικτών βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και δεικτών τρωτότητας. Η απομόνωση, η μοναξιά και η ανάγκη για μια αίσθηση του «ανήκειν», είναι μερικοί από τους παράγοντες που έχουν κοινούς οι νέοι που είναι ανοικτοί στον εξτρεμισμό. Έτσι, με τον σχεδιασμό πρακτικής καθοδήγησης προσαρμοσμένης στα άτομα και τα περιβάλλοντα που δίνει στους νέους την ικανότητα να βρίσκουν προσωπικούς στόχους, ιδιότητες, δεξιότητες, πάθη, και που παρέχει επαρκή καθοδήγηση και υποστήριξη σχετικά με τον τρόπο επίτευξής τους, οι δείκτες ριζοσπαστικοποίησης και τρωτότητας μπορούν να αντισταθμιστούν.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί η σημασία της αλληλεπίδρασης μεταξύ των νέων ατόμων και των κοινωνικών δομών, όπου η ανάπτυξη του ατόμου επιδρά στην πρόληψη και την αναστολή της ριζοσπαστικοποίησης. Σε αλληλεπίδραση με την οικογένεια, το εκπαιδευτικό σύστημα, τις ομάδες ομοτίμων και την τοπική κοινότητα, οι νέοι οικοδομούν τις γνωστικές τους ικανότητες και εργαλεία και την ηθική και κοινωνική πυξίδα τους. Στην έκθεση υποστηρίζεται μια πιο θετική προσέγγιση που αυξάνει την ανθεκτικότητα και ενισχύει τη θετική διαμόρφωση ταυτότητας των νέων. Η θετική προσέγγιση συνηγορεί επίσης υπέρ της θεώρησης των νέων ως βασικού στοιχείου του προβλήματος. Με την ενίσχυση του θετικού σχηματισμού ταυτότητας και ανθεκτικότητας, οι νέοι ενδυναμώνονται και συμμετέχουν στη διαδικασία πρόληψης της ριζοσπαστικοποίησης. Είναι αναγκαίο να ενθαρρυνθεί η χρήση συζητήσεων μεταξύ ομοτίμων για νέους που φέρνουν σε επαφή νέους από διαφορετικά περιβάλλοντα. Έτσι, θα μοιραστούν τις εμπειρίες τους, τους μηχανισμούς αντιμετώπισης, τις κρίσιμες σκέψεις και θα μάθουν ο ένας από τον άλλο. Αυτό μπορεί να αυξήσει τη δέσμευση, την αίσθηση της οικειοποίησης, να έχει θετικό αντίκτυπο στην αίσθηση της αξίας των νέων και να οικοδομήσει την ταυτότητα κάποιου με θετική ισχύ. Ακολουθώντας αυτή την προσέγγιση και για να αντιμετωπιστεί το όραμα ότι οι νέοι αποτελούν αντικείμενο παρεμβάσεων ή προβλημάτων που πρέπει να επιλυθούν, είναι αναγκαίο – σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο – να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής και η εμβέλεια των παρεμβάσεων που ενισχύουν την ιδέα των νέων ως εταίρων και φορέων επίλυσης προβλημάτων με τις ικανότητες και τα καθήκοντα να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην καταπολέμηση της περιθωριοποίησης και της ριζοσπαστικοποίησης.

Τέλος, η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των νέων και ο θετικός σχηματισμός ταυτότητας μπορούν να διαμορφωθούν στις ίδιες ειδικές κοινωνικές δομές που αναγνωρίζονται ότι διαδραματίζουν ρόλο στη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση των νέων: η οικογένεια, το εκπαιδευτικό περιβάλλον και η κοινότητα. Για τον θετικό σχηματισμό ταυτότητας, καθώς και για την ενδυνάμωση της ικανότητας ανθεκτικότητας, είναι σημαντικά τα θετικά πρότυπα. Τα θετικά πρότυπα μπορούν να παρακινήσουν και να διαμορφώσουν τους στόχους και τις αξίες των ατόμων. Ένα θετικό πρότυπο επηρεάζει τις ενέργειες και τα κίνητρα των ανθρώπων, και εμβαθύνει τα ήθη τους, τα οποία οδηγούν σε καλή συμπεριφορά και αυξάνουν την αίσθηση της προσωπικής τους αξίας. Η προσέγγιση «Good Lives Model» έχει χρησιμοποιηθεί σε διάφορους κλάδους όπως η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία κ.λπ., και αρχικά χρησιμοποιήθηκε για την αποκατάσταση των παραβατών με βάση την ιδέα ότι για να μειωθεί η υποτροπή είναι απαραίτητο να χτιστούν ικανότητες και δυνάμεις στους ανθρώπους. Σε όλες τις περιπτώσεις, το πρότυπο «Good Lives Model» χρησιμοποιεί μια δυναμική προσέγγιση που έχει ως στόχο να βοηθήσει τους ανθρώπους να κατανοήσουν και να συνειδητοποιήσουν τις επιθυμίες, τα ενδιαφέροντα και τους στόχους τους και να τις επιτύχουν με νόμιμους και ειλικρινείς τρόπους.

ΚΥΠΡΟΣ

Από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας αποδείχθηκε ότι δεν υπάρχει ενιαίος ορισμός της ριζοσπαστικοποίησης. Η ριζοσπαστικοποίηση δεν είναι απόλυτη, αλλά σχετική και εξαρτάται από το πλαίσιο εντός του οποίου λαμβάνει χώρα, ενώ μπορεί να συμβεί σε άτομα ή ομάδες.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι ριζοσπαστικοποίησης/εξτρεμισμού, συμπεριλαμβανομένου του δεξιού, του αριστερού, του πολιτικο-θρησκευτικού και του μονοθεματικού εξτρεμισμού.

Η ριζοσπαστικοποίηση δεν συμβαίνει εν μία νυκτί. Υπάρχουν παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν σε ριζοσπαστικοποίηση και βίαιο εξτρεμισμό, στους οποίους περιλαμβάνονται, η πολιτική σε περιφερειακό και/ή διεθνές επίπεδο, διακρίσεις και ανομοιογένεια/ανισότητα, αδικία, κακομεταχείριση, διαφθορά, απόρριψη του πολιτικού συστήματος, απόρριψη της διαφορετικότητας στην κοινωνία, αδύναμη κατάσταση και απουσία ασφάλειας.

Αν και δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ του ριζοσπαστικοποιημένου ατόμου, μπορούν να παρατηρηθούν ορισμένοι παράγοντες, η επανάληψη των οποίων υποδεικνύει σημάδια ριζοσπαστικοποίησης και κοινά χαρακτηριστικά στο προσωπικό υπόβαθρο, καθώς και σε περιβάλλοντα εντός και εκτός διαδικτύου.

Η ριζοσπαστικοποίηση εκδηλώνεται διαφορετικά σε κάθε άτομο και συχνά συνδέεται τόσο με κοινωνικές όσο και με προσωπικές προσδοκίες: δυσαρέσκεια ή απογοήτευση με την κοινωνία και τις μη ρεαλιστικές προσδοκίες του ατόμου, διακρίσεις, αίσθημα περιθωριοποίησης κ.λπ. Επίσης, μπορεί να εξυπηρετήσει την ανάγκη «του ανήκειν» σε μια συγκεκριμένη ομάδα, την ανάγκη για περιπέτεια (γνωρίζω το άγνωστο), αναγνώριση κ.λπ. Οι λίστες των παραγόντων κινδύνου και των προειδοποιητικών ενδείξεων είναι ανεξάντλητες.

Όπως έδειξε η πρωτογενής έρευνα, ορισμένες ιδεολογίες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη ριζοσπαστικοποίηση, για παράδειγμα κάποιες που υποκινούνται από θρησκευτικές πεποιθήσεις ή ρατσισμό με βάση την καταγωγή. Ριζοσπαστικοποίηση μπορεί επίσης να συμβεί εντός των ποδοσφαιρικών ομάδων ή για εθνικά θέματα. Στην Κύπρο δεν βρέθηκαν γνωστές περιπτώσεις βίαιης ριζοσπαστικοποίησης.

Η κυπριακή κυβέρνηση μετριάζει και αναλύει, ιδίως τη διαδικτυακή συμπεριφορά ορισμένων ατόμων, κυρίως μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αλλά και σωματικά.

Μέσω της έρευνας στο διαδίκτυο/στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης/στις εφαρμογές, ανακαλύψαμε ότι η υποκίνηση σε βίαιη και/ή ρατσιστική συμπεριφορά είναι συχνή. Παρά το γεγονός ότι οι εταιρείες προσπαθούν να εξαλείψουν μια τέτοια συμπεριφορά στο διαδίκτυο, το εξτρεμιστικό περιεχόμενο και το περιεχόμενο που προωθεί τον ρατσισμό, την ξενοφοβία, το μίσος έναντι των άλλων, είναι εύκολα προσβάσιμο στο Telegram, το Twitter, το Facebook, το Reddit, το TikTok και το YouTube.

Ως εκ τούτου, τονίστηκε ότι η διαδικτυακή ριζοσπαστικοποίηση κορυφώνεται, όταν οι πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλοι ιστότοποι είναι ανοικτοί και προσβάσιμοι για να μοιραστούν αβίαστα ένα μήνυμα. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα φόρουμ, οι εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων και οι διαδικτυακές πλατφόρμες παιχνιδιών χρησιμοποιούνται καταχρηστικά από άτομα και ομάδες για τη διάδοση των πεποιθήσεων τους, την προώθηση της ριζοσπαστικοποίησης, τη στρατολόγηση και την προπαγάνδα.

Τέλος, η πολιτικές καταστολής των μεγάλων πλατφορμών μέσων κοινωνικής δικτύωσης για τον εξτρεμισμό και τη ριζοσπαστικοποίηση έχει αποτρέψει πολλούς από το να εμπλακούν σε διαδικτυακή ριζοσπαστικοποίηση. Ωστόσο, πρέπει να γίνουν πολλά ακόμη για την καταπολέμηση αυτής της συμπεριφοράς, και γι' αυτό πρέπει να προσδιορίσουμε τη χρήση θετικών εναλλακτικών λύσεων για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης. Για εμάς, μία από τις πιο σημαντικές πτυχές της αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης των νέων είναι η προώθηση δεξιοτήτων και παιδειας στα μέσα επικοινωνίας για τους νέους, προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος της ριζοσπαστικοποίησης, ιδίως όσον αφορά τον εντοπισμό, την καταπολέμηση και την εκτροπή. Υιοθετώντας μια πιο θετική προσέγγιση, θα δημιουργήσουμε διαύλους επικοινωνίας και θα ευαισθητοποιήσουμε μέσω υφιστάμενων πρωτοβουλιών σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο. Αυτό θα στηρίξει τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την απειλή και θα αντιμετωπίσει την ευαλωτότητα των νέων έναντι πληθώρας παραγόντων, όπως η έκθεση σε κοινωνικά δίκτυα και η έκθεση σε εξτρεμιστική προπαγάνδα και ψευδείς ειδήσεις.

ΓΑΛΛΙΑ

Από την πρωτογενή και δευτερογενή έρευνα που διεξήχθη σχετικά με τη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση των νέων στη Γαλλία, προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Η ριζοσπαστικοποίηση είναι ένα σύνθετο φαινόμενο που είναι δύσκολο να περιγραφεί με έναν καθολικό και περιεκτικό ορισμό. Επιπλέον, θα πρέπει να εκληφθεί ως μια διαδικασία που λαμβάνει χώρα σταδιακά, οι ρίζες της οποίας μπορεί να βρίσκονται στην παιδική ηλικία/προεφηβική περίοδο.
- Η ριζοσπαστικοποίηση δεν συνεπάγεται απαραιτήτως τη χρήση σωματικής βίας και η τρομοκρατία σπανίως αποτελεί το εγγενές της αποτέλεσμα. Όπως δηλώνουν οι επαγγελματίες του χώρου, συχνά η συγγνώμη για τη βία από μόνη της αρκεί, για να κρίνουμε ότι αντιμετωπίζουμε μια περίπτωση ριζοσπαστικοποιημένου ατόμου.
- Η διαδικασία στρατολόγησης μπορεί να λάβει χώρα τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου. Ως αποτέλεσμα της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυσή μας σχετικά με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι αυτές οι διαδικτυακές πλατφόρμες αποτελούν επιτυχημένο μέσο επικοινωνίας, διαβίβασης πληροφοριών προς καταγγελία, ενημέρωσης και συγκέντρωσης νέων που έχουν ήδη ριζοσπαστικοποιηθεί και όχι ένας χώρος όπου οι νέοι θα (αυτο)ριζοσπαστικοποιηθούν. Από ότι φαίνεται οι διαδικτυακές δραστηριότητες στρατολόγησης νέων γίνονται σε ένα πιο ιδιωτικό επίπεδο (σχέση ατόμου στόχου - στρατολόγου). Οι δραστηριότητες περνούν στη δημόσια και συλλογική σφαίρα, μόνο μετά τη ριζοσπαστικοποίηση.

- Από εξωτερική σκοπιά, ήταν δύσκολο να ανιχνευθούν δραστηριότητες στρατολόγησης νέων στο διαδίκτυο, αλλά η επιστημονική βιβλιογραφία υποστηρίζει ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούνται ευρέως από τους στρατολόγους για την εξεύρεση νέων στόχων στη νεολαία. Οι στρατολόγοι συνήθως ξεκινούν κάνοντας like ή κοινοποιώντας εκ νέου ορισμένες εκφράσεις που έχουν δημοσιευτεί από το άτομο-στόχο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης· στη συνέχεια, τραβούν την προσοχή του νέου και δημιουργούν συνενοχή μέσω ιδιωτικής συνομιλίας· έπειτα, χρησιμοποιούν θεωρίες συνωμοσίας και απλοϊκούς λόγους για να δημιουργήσουν ρήξη μεταξύ του νέου και του περιβάλλοντος όπου ζει. Η ίδια στρατηγική χειραγώγησης χρησιμοποιείται και σε προσπάθειες στρατολόγησης εκτός διαδικτύου. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, οι δημόσιες (εντός και εκτός διαδικτύου) ομάδες ριζοσπαστικοποιημένων νέων μπορούν να ερμηνευθούν ως ένας τρόπος νομιμοποίησης της ιδεολογίας τους και ως ευκαιρία εσωτερικής ανταλλαγής και συνεχούς αμοιβαίας πειθούς.

- Τα σημάδια ριζοσπαστικοποίησης είναι πολύ αμφιλεγόμενα στη χρήση τους, δεδομένου ότι στερούνται οποιασδήποτε επιστημονικής βάσης. Όπως καταδεικνύεται από τη συνέντευξη με τον Συντονιστή P/CVE, η ύπαρξη ιδεολογίας ή στάσης που δεν συνάδει πλήρως με τις αρχές της Δημοκρατίας, δεν αποτελεί επαρκές κριτήριο, για να πούμε ότι βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα ριζοσπαστικοποιημένο άτομο. Τα «πρώιμα σημάδια» της ριζοσπαστικοποίησης των νέων που εξέδωσε η γαλλική κυβέρνηση το 2015, στερούνται οποιασδήποτε ορθολογικής και επιστημονικής τεκμηρίωσης, και επικεντρώνονται αποκλειστικά στην τζιχαντιστική ριζοσπαστικοποίηση. Πράγματι, η προσέγγιση αυτή είναι ιδιαίτερα επιζήμια για την κοινωνική συνοχή, διότι δεν αντιμετωπίζει τη ρίζα του ζητήματος και συμβάλλει στο χάος δημιουργώντας μια «κοινωνία καχυποψίας».

- Επιπλέον, είναι δύσκολο να βρεθεί ένα πρότυπο ριζοσπαστικοποιημένης νεολαίας, διότι αντικειμενικά οι άνθρωποι έχουν διαφορετικό υπόβαθρο και προσεγγίσεις, και είναι πολύ σπάνιο να βρεθούν εμπειρίες με παρόμοιες διαδρομές ριζοσπαστικοποίησης. Ωστόσο, ορισμένα χαρακτηριστικά μπορούν να επισημανθούν χάρη στην εμπειρική υποστήριξη που παρέχεται από τον ακαδημαϊκό χώρο. Για παράδειγμα, η χρήση θεωριών συνωμοσίας για να υποστηρίξουν τις δικές τους απόψεις, η χρήση μιας μανιχαϊκής και δυαδικής προσέγγισης της πραγματικότητας, και η δικαιολόγηση της βίας, μπορεί να δείξει με επιτυχία ότι κάποιος έχει περάσει από μια διαδικασία βίαιης ριζοσπαστικοποίησης.

- Τέλος, είναι απαραίτητο να έχουμε κατά νου ορισμένες από τις μεταβλητές που καθιστούν δυνατή τη ριζοσπαστικοποίηση ενός νέου ατόμου. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι, για να αποφευχθούν αναχρονιστικές υποθέσεις, οι δείκτες τρωτότητας δεν θα πρέπει να αναλύονται χωριστά, αλλά ότι πρέπει να γίνεται συνδυασμός αυτών και του περιβάλλοντος του ατόμου. Οι επαναλαμβανόμενες ευπάθειες είναι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και συχνά ψυχολογικές. Η φτώχεια, η ανεργία και τα οικογενειακά και κοινωνικά ζητήματα κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας μπορούν να ευνοήσουν τις εμπειρίες ριζοσπαστικοποίησης, ακόμη και αν η βιβλιογραφία αποδεικνύει ότι αυτό δεν ισχύει πάντα. Στην πραγματικότητα, μπορούμε να βρούμε αρκετές περιπτώσεις βίαιης ριζοσπαστικοποίησης των νέων που προέρχονται από αστικά περιβάλλοντα και με μη προβληματικές παιδικές ηλικίες.

Μια άλλη σχετική ευπάθεια είναι η ευθραυστότητα της κριτικής σκέψης των νέων, η οποία, σε αυτή την ηλικία, δεν είναι καλά αναπτυγμένη και τείνει να απορροφά όλες τις εισροές που λαμβάνονται. Αυτό εξηγεί πράγματι την ανάγκη για ολοκληρωμένη διαμόρφωση της νεολαίας σχετικά με τον τρόπο λήψης αξιόπιστων πληροφοριών και σχετικά με όλα τα μέσα επιτρεπόμενης εκδήλωσης απόψεων που πρέπει να προσφέρει μια δημοκρατία. Αυτό θα αποτρέψει τους νέους από το να εξαπατηθούν από ψευδείς ειδήσεις και από συνωμοσίες και από το να ενστερνιστούν τη βία ως μέσο έκφρασης.

Μια τελευταία τρωτότητα, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις διευκολύνει τη διαδικασία της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης των νέων, είναι η αδυναμία αίσθησης του σκοπού στη ζωή. Σύμφωνα με αυτή τη θέση, η ριζοσπαστικοποίηση λαμβάνει χώρα, επειδή φαίνεται να είναι ο μόνος τρόπος για να δώσει φωνή στους ισχυρισμούς της· επειδή καθιστά δυνατή την ένταξη σε μια ομάδα ανθρώπων και την αίσθηση ότι ακούγονται· ή επειδή τελικά δίνει στους νέους έναν στόχο και έναν σκοπό που η κοινωνία απέτυχε να τους προσφέρει.

Για όλους αυτούς τους λόγους, θα ήταν χρήσιμο για τους νέους να έχουν περισσότερες ευκαιρίες να εργαστούν για τη θετική συμμετοχή τους στην πολιτική. Δεδομένου ότι τα πολιτικά θέματα σπανίως καλύπτονται στο σχολείο με εποικοδομητικό τρόπο, οι εξωσχολικές δραστηριότητες θα πρέπει να παρέχουν ευκαιρίες για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικά με τη λειτουργία της πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Δεδομένου ότι οι πολιτικές πεποιθήσεις αρχίζουν να διαμορφώνονται στην εφηβεία, είναι σημαντικό για τους νέους να έχουν ένα σύνολο εργαλείων (όπως η κριτική σκέψη) για να διαμορφώσουν τη δική τους γνώμη, αλλά και να εκτίθενται σε θετικούς τρόπους συμμετοχής στην κοινωνία των πολιτών και εποικοδομητικούς τρόπους έκφρασης πεποιθήσεων και διαφωνιών. Η προσέγγιση αυτή θα βοηθούσε τους νέους να διοχετεύσουν τις σκέψεις τους και τη θέλησή τους και να δράσουν στον δημόσιο χώρο με θετικό και όχι καταστροφικό τρόπο, κάτι που μπορεί μερικές φορές να οδηγήσει σε βίαιη ριζοσπαστικοποίηση.

ΒΕΛΓΙΟ

Η ριζοσπαστικοποίηση είναι μια διαδικασία που χαρακτηρίζεται από προοδευτική αποξένωση και αυξανόμενη προθυμία για αποδοχή και χρήση βίας. Επηρεάζεται μέσω μιας σύνθετης αλληλεπίδρασης διαφόρων ατομικών και συναφών παραγόντων. Τα στοιχεία που διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο είναι διαφορετικά για κάθε νέο και εν μέρει εξαρτώνται από την ανθεκτικότητα του νέου και τους προστατευμένους παράγοντες στο περιβάλλον του. Οι ενδείξεις ριζοσπαστικής συμπεριφοράς των νέων θα πρέπει καταρχάς να τοποθετούνται στο πλαίσιο του σταδίου ανάπτυξης στο οποίο βρίσκονται και της αναζήτησης της ταυτότητάς τους. Ο σχηματισμός ιδανικών είναι ένα σημαντικό έργο κατά την ανάπτυξη στην εφηβεία. Είναι καθήκον των εκπαιδευτικών να καθοδηγούν τους νέους στην αναζήτηση αξιών, κανόνων και νοημάτων και να διασφαλίζουν, ότι οι νέοι αναπτύσσουν μια ταυτότητα που μπορεί να αντιμετωπίσει την διαφορετικότητα.

Η προληπτική προσέγγιση της ριζοσπαστικοποίησης δεν θα πρέπει να επικεντρώνεται αποκλειστικά στη στήριξη των ατόμων, αλλά θα πρέπει επίσης να δίνει προσοχή στο ευρύτερο πλαίσιο, όπως η κατάσταση διαβίωσης και οι κοινωνικοί μηχανισμοί αποκλεισμού ή υποβολής στερεοτύπων. Η ριζοσπαστικοποίηση μπορεί, καταρχάς, να θέσει σε κίνδυνο την προσωπική ανάπτυξη ενός νέου. Η εκτεταμένη ριζοσπαστικοποίηση μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να οδηγήσει σε εξτρεμισμό και αυτό δεν πρέπει να επιτρέπεται να συμβαίνει στην κοινωνία.

«Δεν θα πετύχουμε αν δεν μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε τον ιδεαλισμό, τη δημιουργικότητα και την ενέργεια των νέων και άλλων που αισθάνονται στερημένοι των δικαιωμάτων τους. Οι νέοι, οι οποίοι αποτελούν την πλειοψηφία του πληθυσμού ενός αυξανόμενου αριθμού χωρών σήμερα, πρέπει να θεωρούνται πλεονέκτημα και να έχουν την εξουσία να συμβάλλουν εποικοδομητικά στην πολιτική και οικονομική ανάπτυξη των κοινωνιών και των εθνών τους. Αντιπροσωπεύουν έναν αναξιοποίητο πόρο. Πρέπει να τους προσφέρουμε ένα θετικό όραμα για το μέλλον τους μαζί με μια πραγματική ευκαιρία να υλοποιήσουν τις προσδοκίες και τις δυνατότητές τους». (Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, 2015, 3-4)

Όπως αναφέρει το παραπάνω απόσπασμα, μια αποτελεσματική και βιώσιμη απάντηση στη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση απαιτεί ισχυρότερη εστίαση και αξιοποίηση των θετικών δεξιοτήτων των νέων. Εδώ συνδυάζονται οι δεξιότητές τους στη δημιουργικότητα με την αποδεδειγμένη ικανότητά τους για καινοτομία, ηγεσία, θάρρος και επιθυμία να έχουν αντίκτυπο στην κοινωνία στην οποία ζουν.

Τα χαρακτηριστικά που οδηγούν τις ευάλωτες ομάδες νέων σε εξτρεμιστικές ιδέες και δράσεις περιλαμβάνουν συχνά χαμηλή αυτοεκτίμηση, σύγχυση ταυτότητας ή της αίσθησης «του ανήκειν», αίσθημα απομόνωσης και άγχος. Η δημιουργικότητα προσφέρει αποτελεσματικές λύσεις σε αυτές τις βασικές αιτίες. Είναι μια διαδικασία αυτοέκφρασης, χτίζει αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση, διεγείρει τις γνωστικές δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την υγιή ανάπτυξη των νέων, προκειμένου να γίνουν αφοσιωμένοι πολίτες και είναι ένας καλός τρόπος συμμετοχής των νέων στην προώθηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας για την προώθηση πλουραλιστικών και ειρηνικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς. Οι σύγχρονες πολιτιστικές δημιουργίες μπορούν να προωθήσουν την ελεύθερη και κριτική σκέψη και να δημιουργήσουν αφηγήματα, που αντιτίθενται στο συλλογικό άκριτο πνεύμα των εξτρεμιστικών ιδεολογιών, ιδίως όταν διαδίδονται με δημιουργικούς τρόπους μέσω των διαδικτυακών μέσων ενημέρωσης.

ΕΛΛΑΔΑ

Η έκθεση για το ελληνικό πλαίσιο κατέδειξε ότι η ελληνική νεολαία διατρέχει αρκετά υψηλό κίνδυνο ριζοσπαστικοποίησης λόγω της οικονομικής και προσφυγικής κρίσης που εξακολουθεί να υφίσταται στην Ελλάδα.

Η υψηλή ανεργία, η ιστορία των πολιτικών δεξιών και αριστερών εξτρεμιστικών ομάδων και δράσεων, το χαμηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων των γονέων και η χαμηλή παρακολούθηση της διαδικτυακής παρουσίας των παιδιών τους, επιταχύνουν επίσης τις ριζοσπαστικές ενέργειες και τις προσπάθειες στρατολόγησης.

Είναι προφανές ότι θα πρέπει να συσταθούν μηχανισμοί πρόληψης, ώστε να αποτραπεί πρωτίστως η έκθεση σε προπαγάνδα και η ρητορική μίσους, οι ριζοσπαστικές απόψεις και το εξτρεμιστικό περιεχόμενο, αλλά και να προωθηθεί και να διδαχθεί η κριτική σκέψη, προκειμένου οι νέοι να είναι σε θέση να παρεμποδίσουν οι ίδιοι την έκθεσή τους σε τέτοιο περιεχόμενο. Η πρόληψη πρέπει να γίνεται σε διάφορα επίπεδα.

Σε κεντρικό επίπεδο, μια αυστηρή ποινική ρύθμιση σχετικά με τη διάδοση τέτοιου περιεχομένου θα ήταν μια καλή επιλογή. Το Facebook έχει θέσει σε εφαρμογή αλγορίθμους που αποθαρρύνουν τη διανομή τέτοιου περιεχομένου. Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η συνεργασία μεταξύ αρχών και εθνοτικών ομάδων, να ενισχυθεί και να ενθαρρυνθεί η συνεργασία μεταξύ δημόσιων, τοπικών και κεντρικών αρχών και σχολείων. Η κατάρτιση και η γνώση είναι καίριας σημασίας για τους επαγγελματίες που εργάζονται με τη νεολαία, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν πρώιμα σημάδια ριζοσπαστικής κατήχησης ή ριζοσπαστικής συμπεριφοράς.

Ειδικά προγράμματα κατάρτισης με πρακτικές δραστηριότητες θα πρέπει να σχεδιάζονται, έτσι ώστε να ενθαρρύνουν και να ενδυναμώνουν τους νέους ώστε να κατανοούν και να εντοπίζουν τον ριζοσπαστισμό και τον εξτρεμισμό σε μηνύματα και δημοσιεύσεις και να τα αναφέρουν στις αρχές. Η έννοια του «Pre-bunking» (ενοφθαλμισμός) μπορεί να χρησιμοποιηθεί από εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας και εκπαιδευτικούς για την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις, την παραπληροφόρηση ή την κακή πληροφόρηση. Οι νέοι πρέπει να γνωρίζουν ότι τέτοιο περιεχόμενο δεν είναι παράνομο, επομένως, θα εκτεθούν σε αυτό με διάφορα μέσα, αλλά πρέπει να ξέρουν πώς να το χειρίζονται (Baldét).

Επομένως, μια από τις πιο σημαντικές πτυχές που πρέπει να λάβουν υπόψη οι νέοι όταν διαβάζουν μια ανάρτηση, παρακολουθούν ένα βίντεο ή ακούνε ένα άτομο να μιλάει, είναι η κριτική σκέψη. Κριτική σκέψη για τον προσδιορισμό του είδους των πληροφοριών που μόλις έλαβαν, κριτική σκέψη κατά την αξιολόγηση αν αξίζει να μοιραστούν αυτή την πληροφορία, αλλά και γνώση σχετικά με τον τρόπο αντίδρασης. Η ιδέα του ενοφθαλμισμού «Pre-bunking» και των συγκεκριμένων μέτρων αντιμετώπισης είναι επιτακτική ανάγκη για την οικοδόμηση ενός ισχυρού αμυντικού τείχους στο μυαλό των νέων, ιδίως των ευάλωτων. Επιπλέον, η καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης στο διαδίκτυο ξεκινά εκτός διαδικτύου, όπως δηλώνει ο Gemmerli.

Υπάρχουν διάφορες επιλογές κατάρτισης, οι πλατφόρμες μάθησης προωθούν την κριτική σκέψη και τις ψηφιακές δεξιότητες και μπορούν να αποδειχθούν αξιόλογες για το έργο RADEX και τις ομάδες-στόχους του. Ένα σχετικό πρόγραμμα που προσδιορίστηκε είναι το έργο CRITICAL Erasmus+ με σχετικές δραστηριότητες κατάρτισης για εκπαιδευτικούς: https://virtual-campus.eu/critical/el/home/.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας, η έκθεση εξέτασε την πρόοδο της έρευνας σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση και επικεντρώθηκε στις διαδικασίες ριζοσπαστικοποίησης σε διαδικτυακές πλατφόρμες. Επίσης, καθόρισε τόσο δείκτες ριζοσπαστικοποίησης όσο και δείκτες τρωτότητας, ενώ ταυτόχρονα δημιούργησε δυνάμεις-εφόδια τα οποία οι νέοι θα χρησιμοποιήσουν προς όφελός τους, για να οικοδομήσουν ένα ισχυρότερο φράχτη κατά της ριζοσπαστικοποίησης.

Κατά συνέπεια, συνήχθη το συμπέρασμα ότι:

· Δεν υπάρχει ενιαίος ορισμός της ριζοσπαστικοποίησης, ενώ η διαδικασία της ριζοσπαστικοποίησης μπορεί να λάβει πολλές διαφορετικές μορφές και στάδια, που λαμβάνουν χώρα σταδιακά.

· Η στρατολόγηση μπορεί να πραγματοποιηθεί τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου. Κατά συνέπεια, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως επιταχυντής, ενώ ορισμένες ιδεολογίες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη ριζοσπαστικοποίηση. Για παράδειγμα, ορισμένες που υποκινούνται από θρησκευτικές πεποιθήσεις ή τον ρατσισμό με βάση την καταγωγή. Η ριζοσπαστικοποίηση μπορεί επίσης να συμβεί εντός των ποδοσφαιρικών ομάδων ή για εθνικά θέματα.

· Δεν υπάρχουν εξαντλητικές λίστες ελέγχου/παράγοντες κινδύνου και προειδοποιητικά σημάδια ευαλωτότητας ή/και δεικτών ριζοσπαστικοποίησης, τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιος για να προσδιορίσει εάν λαμβάνει χώρα ριζοσπαστικοποίηση. Η ριζοσπαστικοποίηση εκδηλώνεται διαφορετικά σε κάθε άτομο· και συχνά συνδέεται τόσο με κοινωνικές όσο και με προσωπικές προσδοκίες, όπως η δυσαρέσκεια ή η απογοήτευση από την κοινωνία και οι μη ρεαλιστικές προσδοκίες του ατόμου, οι διακρίσεις, το αίσθημα περιθωριοποίησης κ.λπ.

Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένοι κοινοί παράγοντες στους νέους που είναι «ανοικτοί» στη ριζοσπαστικοποίηση και στον εξτρεμισμό. Οι επαναλαμβανόμενες ευπάθειες είναι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και συχνά ψυχολογικές. Η φτώχεια, η ανεργία και τα οικογενειακά και κοινωνικά ζητήματα κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας μπορούν να ευνοήσουν τις εμπειρίες ριζοσπαστικοποίησης, ακόμη και αν η βιβλιογραφία αποδεικνύει ότι αυτό δεν ισχύει πάντα. Τα χαρακτηριστικά συχνά περιλαμβάνουν χαμηλή αυτοεκτίμηση, σύγχυση σχετικά με την ταυτότητα ή την αίσθηση «του ανήκειν», αίσθημα απομόνωσης και αντιμετώπιση του στρες· η δημιουργικότητα προσφέρει αποτελεσματικές λύσεις σε αυτές τις βασικές αιτίες.

Ως εκ τούτου, η έκθεση δημιούργησε ένα πλαίσιο για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των νέων μέσω της συμβολής με θετικές πτυχές και δυνάμεις - εφόδια, που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι νέοι ως ατομικά κίνητρα και επιρροές για να χτίσουν φράκτες ενάντια στη ριζοσπαστικοποίηση:

Διαμόρφωση θετικής ταυτότητας στις ίδιες αυτές ειδικές κοινωνικές δομές που έχουν αναγνωριστεί ότι διαδραματίζουν ρόλο στη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση των νέων: την οικογένεια, το εκπαιδευτικό περιβάλλον και την κοινότητα. Στη διαμόρφωση θετικής ταυτότητας καθώς και στην ενδυνάμωση της ικανότητας της ανθεκτικότητας είναι απαραίτητα τα καλά πρότυπα. Τα καλά πρότυπα μπορούν να παρακινήσουν και να διαμορφώσουν τους στόχους και τις αξίες κάποιου.

· Προώθηση των δεξιοτήτων γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας για τους νέους, ώστε να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος της ριζοσπαστικοποίησης, ιδίως όσον αφορά τον εντοπισμό, την καταπολέμηση και την εκτροπή της ριζοσπαστικοποίησης.

· Παροχή περισσότερων ευκαιριών στους νέους να εργαστούν για τη θετική εμπλοκή τους στην πολιτική. Δεδομένου ότι τα πολιτικά θέματα σπανίως καλύπτονται στο σχολείο με εποικοδομητικό τρόπο, οι εξωσχολικές δραστηριότητες θα πρέπει να παρέχουν ευκαιρίες για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικά με τη λειτουργία της πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

· Εστίαση και αξιοποίηση των θετικών δεξιοτήτων των νέων μέσω της ενίσχυσης των δεξιοτήτων δημιουργικότητας, που θα βελτιώσουν την ικανότητά τους για καινοτομία, ηγεσία, θάρρος και επιθυμία να έχουν αντίκτυπο στην κοινωνία στην οποία ζουν.

· Ανάπτυξη κριτικής σκέψης για τον προσδιορισμό του είδους των πληροφοριών που έλαβαν οι νέοι (για παράδειγμα κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης ενός βίντεο), κριτική σκέψη κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον μια πληροφορία αξίζει να διαμοιραστεί, αλλά και γνώση σχετικά με τον τρόπο αντίδρασης.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

RADEX
MOBILISING AGAINST EXTREMISM THROUGH COUNTERING AND DIVERTING RADICALISATION OF YOUNG PEOPLE

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑΙΗ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ, ΚΥΠΡΟ, ΓΑΛΛΙΑ, ΒΕΛΓΙΟ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

This document may be copied and reproduced according to the above rules (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

In addition, an acknowledgement of the authors of the document and all applicable portions of the copyright notice must be clearly referenced.

This document may change without notice.

PROJECT NO: 2020-2-UK01-KA205-0795

RJ4ALL
SYNTHESIS CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION
alda European Association for Local Democracy
INCLUSIVE EUROPE